

INFORMACIJOS

Informationsblatt der Litauischen Volksgemeinschaft in der Bundesrepublik Deutschland, e. V.

(16) Hüttenfeld über Lampertheim, Deutschland

183

Nr. 7 (36) 1961 m. rugpiūčio 5 d.

Šis leidinys leidžiamas rankraščio teisėmis. Pasi-
naudojant jo žiniomis, maloniai prašoma nurodyti šaltinį.

PLB VOKIETIJOS KRAŠTO VALDYBOS VICEPIRMININKAS DR. P. RĖKLAITIS

GRĮŽO IŠ KELIONĖS PO JAV - BES

Nuo kovo mėn. 19 d. iki birželio mėn. 19 d. Dr. Rėklaitis svečiavosi JAV-bėse. Jo kelionę paruošė, pusę jos finansavo ir kelionės metu globojo p. Juozas BAČIŪNAS. Iš Kr. V-bos vicepirmininko apsilankymo JAV lietuvių kolonijose buvo tikimasi, kad pagyvės Vasario 16 Gimnazijos rėmimas ir, ypač, kad bus sutelktos didesnės lėšos projektuojamam Gimnazijos patalpų priestatui. J. Bačiūnas norėjo sudaryti iš įvairių lietuviškų organizacijų komitetą Dr. Rėklaičio kelionei finansuoti ir nustatyti jo maršrutą Amerikoje, tačiau jam tai nepavyko. Tokioje padėtyje sąlygos sušaukti susirinkimus - pasitarimus gimnazijos reikalais susidarė tik atsitiktinomis progomis ir kiekvieną kartą p. Bačiūnui atskirai kreipiantis į atitinkamų vietovių lietuvius veikėjus. Vieši susirinkimai - pasitarimai visų gimnazija suinteresuotų asmenų, kaip būrelių vadovų, aukų rinkėjų, aukotojų ir visuomenės vadovų įvyko sekančiose vietovėse:

1.) Balandžio 16 d. Detroite, 2.) balandžio 30 d. Clevelande, 3.) gegužės 28 d. Čikagoje, Jaunimo Namuose, 4.) birželio 11 d. Union Pear/Michigan kurorte "Šviesos" sambūrio suvažiavime ir 5.) birželio 18 d. New Yorke "Baltic House" patalpose. Visuose susirinkimuose Dr. Rėklaitis padarė platesnį pranešimą, paliesdamas Vasario 16 Gimnazijos istoriją ir ilgėliau apsistodamas prie dabartinės jos ūkinės padėties. Jis taip pat paaiškino Vokietijos Kr. V-bos planus apie Gimnazijai būtina reikalingą priestatą, kreipdamasis į JAV lietuvius su prašymu dar duosniau negu iki šiol šį projektą remti savo aukomis. Pats Dr. Rėklaitis aukų niekur nerinko, nenorėdamas tuo būdu komplikuoti gražiai suorganizuoto vietinių veikėjų aukų telkimo. Toliau paduodame ištiesai Dr. Rėklaičio pranešime pareikštas mintis dėl Gimnazijos namų vietos tinkamumo tam tikslui:

"Atvykęs prieš tris savaites į šį kraštą jau kelis kartus girdėjau priekaištą, kad mūsų gimnazijos namai nupirkti blogoje vietoje. Taip pat esanti nuomonė, kad dėl šios aplinkybės esą reikalinga turimus namus parduoti ir nupirkti kitus didmiestyje, eventualiai tinkamus bendrabučiui. Išgyvenęs pusę amžiaus, t.y. beveik 20 metų, Vokietijoje drįstu pareikšti, kad mano nuomone, abejojimai dėl gimnazijos vietos tinkamumo absoliutiškai nepagrįsti. Taip pat manau, kad kiekvienas atydziai pastudijavęs Vokietijos žemėlapių nesunkiai pastebės, kad Huettenfeldo vietovė, nors ir nežymi, randasi ne kokioje nors nuošalioje apskrityje, bet labai tankiai

gyvenamoje dabartinės Vokietijos srityje, tarp didžiausių Vokietijos kelių, kurie yra, galima sakyti, vieni iš svarbiausių Europoje, o taip pat artumoje kelių didelių Vokietijos kultūros ir pramonės bei prekybos centrų, kaip Heidelbergas, Darmstadtas, Frankfurtas. Važiuojant automobiliu ar autobusu - o automobilizmas Vokietijoje diena iš dienos auga - galima per kelias minutes pasiekti vos porą kilometrų nuo gimnazijos namų praeinančią didžiausią Vokietijos autostrados liniją, kuri prasideda prie Austrijos Salcburgo, eina per Muencheną, Stuttgartą, Mannheimą ir nuveda toliau pro Frankfurtą į Koelną. Į kitą šoną nuo mūsų gimnazijos namų taip pat per kelias minutes galima pasiekti vėl vieną iš svarbiausių Europos geležinkelių linijų, kuria nuolat praeina greitieji traukiniai iš Muencheno ar Šveicarijos Bazelio į Frankfurtą ir toliau į Amsterdamą ar Hamburgą, be persėdimo. Pačiame Huettenfelde ar per kelias minutes pasiekiamuose kaimyniniuose miesteliuose (kurių pvz. Viernheimas jau yra praktiškai Mannheimo priemiestis) galima rasti visas reikalingas specialias krautuves, visas reikalingas įmones ir įstaigas, taip pat visų specialybių gydytojus. Svarbi taip pat šios vietovės centrinė padėtis - ji vienodai nutolusi nuo šiaurinės ir nuo pietinės Vokietijos, taigi, lietuviams ir iš šiaurės ir iš pietų pasiekiamas. Turint panašią nuosavybę pvz. Hamburge, ji praktiškai tarnautų tik šiaurėje gyvenantiems lietuviams, arba Muenchene - tik pietuose. Dabar gi gimnazijoje susitinka lietuviai iš šiaurės ir iš pietų. Mokinių bendram išsilavinimui reikalingos kultūrinių įstaigų, kaip muziejų, teatrų, meno paminklų lankymas patogiai ir pakankamai realizuojamas išvykomis į Heidelbergą, Frankfurtą, Mannheimą ir kitus apylinkės miestus. Taigi, susisiekimo ir kultūrinės aplinkos atžvilgiu mūsų gimnazija guli labai palankiai ir tuo pačiu metu šią vietovę supa gražūs gamtovaizdžiai ir vadinamus Bergstrasse kalnus, kvapnios pievos ir miškai, kas gyventojais ir fabrikais perpildytoje Vokietijoje yra didelis turtas. Vaikų laikymas tokioje vietoje labai teigiamai veikia ir jų psichinę ir fizinę sveikatą. Mūsų gimnazijos tikslas yra lietuvių kalbos ir kultūros pažinimo palaikymas ir įskiepijimas lietuvių vaikams ir todėl tam tikslui pasiekti visai nereikalinga, kad šitokios gimnazijos namai stovėtų didmiestyje. Priešingai, jei mūsų gimnazija arba, kaip siūloma bendrabutis stovėtų didmiestyje ar gal prie didmiesčio prekybinės gatvės, tai greit mes turėtume konstatuoti, kad mūsų pastangos išlaikyti lietuvių mokinių tarpe yra beviltiškos. Siūlymai gimnazijos dabartinius rūmus parduoti ir pirkti kitus naujus didmiestyje neatkreipia dėmesio į vieną labai realų faktą. Sklypų kainos didmiesčiuose Vokietijoje paskutiniaisiais metais yra nepaprastai pakilusios. Jos yra taip pakilusios, kad net didžiausios prekybinės bendrovės ir milijonieriai kaikur neįstengia prie prekybinių gatvių įpirkti sklypų. Jeigu mes už dabartinę nuosavybę net ir dvigubai daugiau gautume, kiek esame patys sumokėję, tos sumos nepakaks įsigyti panašios apimties bendrabučiu didmiestyje."

Dr. Rėklaitis, vykdydamas klausytojų pageidavimą, parašė apie gimnaziją straipsnį "Draugui", tema: "Pasaulio Lietuvių Gimnazijos namų Vokietijoje priestato statybos reikalas". Gimnazijos reikalais taip pat kalbėjosi asmeniškai su dideliu skaičiumi žmonių, kurių visų pavardžių neįmanoma čia suminėti. Ypač labai išsamiai su p. Bačiūno, kun. B. Šugintu ir p. A. Gulbinsku.

PLB Vokietijos Krašto Valdyba nuoširdžiai dėkoja visiems prisidėjusiems prie galimybės atvykti į JAV jos vicepirmininkui ir jį globojusiems.

DEŠIMT KONCERTŲ PER 10 DIENŲ

Liepos mėn. 15 - 25 dienų tarpe, vykdant PLB Vokietijos Kr. V-bos kultūrinį 1961 m. vasaros planą, su paskaitomis, koncertais ir deklamacijomis buvo aplankyta 10 lietuvių kolonijų Vokietijoje, padarant virš pustrečio tūkstančio kilometrų. Koncertinę dalį visur išpildė solistė Janina Liustikaitė, palydima pianisto Stasio Gailevičiaus. Nepaisant eilėje vietovių rastų labai kuklių sąlygų, kaip tai koncertui nepritaikintos salės, nesustyguotų pianinų, menininkai savo pasirinktąją programą išpildė su dideliu įsijautimu ir visur susilaukė šilto publikos sutikimo. Janina Liustikaitė dainavo Kačanausko, Tallat-Kelpšos, Šimkaus, Naujalio, Čerienes, Jakubėno, Šopeno, Mozarto, Catalani, Puccini ir Verdi kūrinis. Kiekvienoje vietoje jos repertuaras apėmė tarp 8 - 12 dalykų. Artistiškomis deklamacijomis publiką žavėjo aktorė Eliza Gedikaitė. Ji buvo pasirinkusi Maironio "Jūratę ir Kastytį" ir "Čičinską". Įvairumu, gyvumu ir išraiškingumu menininkė žiūrovą prirakindavo nuo pirmojo žodžio ir visur susilaukdavo gaivalingo įvertinimo. Gedikaitė taip pat buvo koncertinės dalies pranešėja.

Buvo aplankytos sekančios lietuvių kolonijos:

1.) Kaiserslauternas - 1961 m. liepos mėn. 15 d. Paruošiamuosius darbus čia atliko vietinė PLB apylinkės valdyba ir 8593 LS kuopos vadovybė. Buvo susirinkę apie 130 lietuvių, didžiają dalimi pastaraisiais metais atvykusių iš Lietuvos. Daug jų atkeliavo net iš tolimųjų Saaro krašto apylinkių. Atidaromąjį žodį tarė PLB Kaiserslauterno apylinkės pirmininkas p. Labanauskas, o susirinkusiųjų vardu Kr. Valdybai, paskaitininkui ir menininkams dėkojo 8593 LS kuopos vadas kpt. Juozas Venckus. Paskaitą tema "Lietuvių vilties gairės" laikė dr. Jonas Grinius. Išeidamas iš šiais metais minimos 20 metų sukakties nuo Lietuvos sukilimo prieš komunistus 1961 m. birželio 23 d., paskaitininkas iškėlė istorijos bėgyje pasireiškusių ir iki šiol tebesireiškiančių lietuvių atkaklumą ginant savo teises. Jis taip pat atkreipė dėmesį į gražiąsias lietuvių kultūrinės ir moralinės savybes, ragindamas jas puoselėti ir svetimuose kraštuose. Kaip padėką, kpt. J. Venckus paskaitininkui įteikė Duererio "Besimeldžiančias rankas", o menininkams po puokštę gėlių. Programa buvo baigta Tautos Himnu. Vakarienes metu PLB Vokietijos Kr. V-bos pirmininkas kun. Br. Liubinas padėkojo kuopos vadovybei ir vietinės apylinkės valdybai už nuoširdų priėmimą, o susirinkusius ragino būti Lietuvių Bendruomenės nariais.

Sekantį sekmadienio rytą solistė Janina Liustikaitė dar pagiedojo solo pamaldų metu.

2.) Hanau - liepos mėn. 16 d. Čia prieš kultūrinę dalį įvyko metinis apylinkės narių susirinkimas, kurį atidarė apylinkės pirmininkas p. Meškauskas, pasveikindamas PLB Kr. Valdybos pirmininką ir kitus svečius ir prezidiuman pasikviesdamas pirmininku Tėvą Alfonsą Bernatonį, o sekretorium p. Makelį. Pirmininkas Meškauskas padarė valdybos veiklos apžvalgą, o revizorius p. Barmus perskaitė revizijos aktą. Buvo išrinkta nauja valdyba. Paskaitą laikė dr. J. Grinius. Kalbėtojui, menininkams ir Kr. Valdybai padėkojo p. Meškauskas ir Tėvas A. Bernatonis. Dalyvavę apie 70 lietuvių.

3.) Schwetzingen - liepos mėn. 18 d. Programa vyko 8591 LS kuopoje. Atidaromąjį ir padėkos žodžius tarė tos kuopos vadas ir PLB Kr. Valdybos bei Tarybos narys kpt. Jonas Valiūnas. Paskaitą

laikė Kr. Valdybos išdininkas Jonas Stankaitis. Ji buvo skirta lietuvių trėmimų ir Lietuvos sukilimo 1961 m. paminėjimui. Dalyvavo apie 60 lietuvių, daugiausiai 8591 LS kuopos narių.

- 4.) Muenster prie Dieburgo - liepos mėn. 19 d. Parengimas įvyko 2040 LS kuopoje. Iš 60 dalyvių didžioji dalis buvo tos kuopos nariai ir jų šeimos. Čia dalyvavo taip pat Vasario 16 Gimnazijos direktorius kun. dr. Ladas Gronis ir Katalikų Sielovados direktorius Tėv. Alfonsas Bernatonis. Paskaitą laikė PLB Vokietijos Kr. Valdybos ir Tarybos narys p. Erdmonas Simonaitis. Menininkus ir svečius sveikino ir programos išpildytojams dėkojo kuopos vadas kpt. Jurgis Daukyns.
- 5.) Uhlernborn prie Heidesheim - liepos mėn. 20 d. Puikiai paruoštoje ir simpatiškaite perteiktoje paskaitoje p. Steponas Vykintas - Povilavičius iškėlė visais atžvilgiais turtingą lietuvių kultūrą, kaip pagrindinę lietuviybės išlaikymo priemonę. Jis taip pat priminė JAV paskelbtą pavergtųjų tautų savaitę ir ragino lietuvius vieningai kovoti už Lietuvos išlaisvinimą. 4204 LS kuopos vadas kpt. Juozas Matulaitis, kurio globoje vyko parengimas, pasveikino menininkus, paskaitininką ir PLB Vokietijos Kr. Valdybos pirmininką ir pabaigoje visiems gražiai padėkojo, palinkėdamas Kr. Valdybai, kad tokio pobūdžio kultūriniai parengimai būtų daromi ir ateityje.
- 6.) Luebeck - liepos mėn. 22 d. Nors šiuo metu čia nėra pavykę sudaryti formalios PLB apylinkės valdybos, tačiau į gražią salę susirinko apie 120 lietuvių ir svečių. Vietinių lietuvių vardu programos išpildytojus ir svečius lietuviškai ir vokiškai pasveikino p. Pr. Liegus. Savo lietuviškame žodyje p. Liegus, Kr. V-bos pirmininko akivaizdoje iškėlė Luebecko apylinkėje esančius sunkumus, kliudančius palaikyti formalią Lietuvių Bendruomenės apylinkę. Paskaitą laikė kun. Br. Liubinas. Jis, kaip Kr. V-bos pirmininkas, kvietė susirinkusius, nepaisant sunkumų, vistik ryžtis visuomeninei aukai ir vėl apsiungti bendruomenine organizacija. Pačioje paskaitoje, išeidamas iš šiais metais minimos lietuvių sukilimo sukakties, ragino į lietuvišką dvasinį aktyvumą. Susirinkusius sveikino latvių ir estų atstovai. Visiems dėkojo Pranas Liegus.
- 7.) Hamburg - liepos mėn. 22 d. Apylinkės valdybai su jos pirmininku p. Cerkum ir Kr. Tarybos nariui kun. Vaclovui Šarkai pavyko surasti pačią geriausią salę iš visos dešimties kolonijų, tikrai tinkamą koncertui. Menininkus ir Kr. V-bos pirmininką sveikino ir jie su nuoširdžiai dėkojo kun. Vaclovas Šarka. Trumpą pranešimą padarė kun. Br. Liubinas, ragindamas sukilti prieš lietuvišką apsnūdimą. Koncerto ir deklamacijų metu vokiškai pranešinėjo studentė Kristina Šikšniūtė. Dalyvių buvo gerokai virš 100.
- 8.) Osnabruock - liepos mėn. 23 d. Labai kuklioje salėje susirinkus apie 50 lietuvių, atidarymo ir pasveikinimo žodį tarė vietos lietuvių kapelionas kun. Petras Girčius, tam reikalui porai dienų pasitraukęs iš ligoninės. Paskaitą laikė kun. Br. Liubinas. Kr. V-bai ir menininkams padėkojo vietinės PLB apylinkės pirmininkas p. Vatiekūnas.
- 9.) Vechta - liepos mėn. 24 d. Nors šioje prieglaudoje tėra tik 28 lietuviai, tačiau koncerte dalyvavo apie 60 asmenų. Viena lietuvių šeima iš Diepholco, kuri vakarykščiai buvo dalyvavusi tokiame pat koncerte Osnabruocke, čia klausėsi koncerto antrą kartą ir sakė, mielai dalyvautų dar ir trečią kartą. Dalyvių tarpe

buvo taip pat prieglaudai vadovaujančios seselės su viršininke. Menininkus pristatė ir trumpą sveikinimo žodelį seneliams tarė Kr. V-bos pirmininkas. Susirinkusiųjų vardu visiems dėkojo p. Požėla ir žymusis medžio drožinėtojas p. St. Motūzas. Kun. Br. Liubiniui jis įteikė ir gražų savo drožinį. Po programos menininkai ir Kr. V-bos pirmininkas aplankė ligonius senelius jų kambaryuose ir taip pat pasigrožėjo p. Motūzo darbais jo kambaryje, kuris yra panašus į mažą muziejų.

- 10.) Lebenstedt - liepos mėn. 25 d. Nors šioje paskutinėje vietovėje koncertas buvo suorganizuotas labai paskubomis ir jis vyko šio kiadienį, tačiau į salę vistiek susirinko apie 50 lietuvių, Kr. V-bos pirmininką ir menininkus pasveikino p. Masiliūnas. Paskaitą laikė kun. Br. Liubinas.

Menininkai visose 10 kolonijų buvo labai šiltai sutikti, apdovanoti gėlėmis ir gražiai lietuviškai pavaišinti. Jų pastangos buvo tikrai nepaprastai didelės. Muzikas St. Gailevičius dar liepos 2 d. akompanavo dainų šventėje Čikagoje. Vokietijon jis atvyko pailsėti. O poilsio jis tikrai reikalingas, nes Toronte (Kanadoje) dirba be laisvadienių. Vargonininkauja Šv. Jono parapijoje, kartu vadovaudamas tos parapijos chorams, jau 10 metų kaip veda garsųjį "Varpo" chorą, su kuriuo aplankė visas Kanados lietuvių kolonijas ir daug kartų koncertavo įvairiose JAV lietuvių kolonijose. Su "Varpo" choru St. Gailevičius yra suruošęs ir koncertų Vasario 16 Gimnazijos naudai. Taip pat jis dar vadovauja vyrų kvartetui Toronte ir turi apie 50 muzikos mokinių. Vietoj poilsio sutiko leistis į tikrai įtemptą ir varginančią kelionę. Bet to negana! Pakeliui turėjo kreiptis pas gydytoją ir paaiškėjo sunki liga. Viso to nepaisydamas, St. Gailevičius ištvėrė iki kelionės pabaigos, kai kuriose vietovėse rasdamas visai niekam netikusius pianinus. Muzikas iš Vokietijos žada išvykti rugpiūčio 22 d. atgal į Toronto. Pirmas didysis jo darbas ten paruošti "Varpo" choro dešimtmečio jubiliejų, kuris bus 1962 metais. Solistė Janina Liustikaitė, galima sakyti, prašoko pati save. Visą dieną važiuoti ir vakare dainuoti (kai kada net du kartus per dieną - Luebeck ir Hamburg), atrodo, yra arti negalimumo ribos. Tačiau to nepaisant sirpatingai dainininkė niekur neparodė nuovargio. Į Vokietiją iš Toronto J. Liustikaitė atvyko kovo mėn. pradžioje. Laikiniai yra apsištosijusi Muenchene. Porą kartų jau dainavo Muencheno radiofone. Taip pat koncertavo birželio 11 d. Hamburge, o vėliau, jau Kr. V-bos ruoštųjų koncertų rėmuose, Muenchene, Memmingene ir Stuttgarte. Rudenį dainininkė žada vykti vėl atgal į Toronto. Eliza Gedikaitė sugebėjo nešti ir į paprastus barakus augšto lygio scenos meną. Jos perduotasis "Čičinskas", anot kpt. J. Venckaus padėkoje pasakytų žodžių, iki tol niekur nebuvo sutiktas ir pasiliks gyvas klausytojų dvasioje ilgiems laikams. Menininkai visoje kelionėje buvo globojami PLB Vokietijos Kr. V-bos pirmininko kun. Br. Liubino. Su dėkingumu visas ansamblis įvertina ir prisimena Katalikų Sielovados direktoriaus Tėvo Alfonso Bernatonio nuoširdumą, kurio vaišingoje globoje jie išbuvo 4 dienas.

"Kultūrinės dienos" Hannoveryje

Rugpiūčio 12, 13 ir 14 d.d. Hannoveryje PLB Vokietijos Krašto Valdyba rengia taip vadinamas kultūrinės dienas su paskaitomis ir koncertais. Paskaitininkais yra pakviesti p. maj. J. Cernius, Vasario 16 Gimnazijos dailės mokytojas ir vicedirektorius Alfonas Krivickas, Kr. V-bos vicepirmininkas dr. P. Rėklaitis, KV narvy p. E. Simonaitis ir J. Stankaitis. Meninę dalį atlikti pakviesta solistė J. Liustikaitė. Parengimus organizuoja Hannoverio Apylinkės V-ba su p-ku p. V. Sukiupriešakyje. Pakviestos ir artimosios apylinkės. Finansuoja PLB Vokietijos Krašto Valdyba.

BALFO PIRMININKAS, KAN. PROF. DR. J.B. KONČIUS 70 METŲ

Jei šiandien kiekvienam lietuviui kur jis bebūtų yra primenamas BALFO vardas, tai jam tuoju akys atsistoja Prof. dr. J. B. Končius, šios organizacijos pirmininkas. Balfo organizacija ir jos pirmininkas yra taip suaugę į vieną, kad kartais kyla klausimas, kas atsitiktų su viena jų dviejų dalimi, jei antroji pasitrauktų.

Jei pats Balfas neseniai atšventė savo garbingą dešimtmečio jubiliejų, tai pirmoje eilėje jo pirmininko nepaprastos energijos ir patriotiškumo dėka. (Čia nenorime pažeminti ir kitus veiklius šios organizacijos vadovus ir narius).

Šiais metais suėjo didžiai gerbiamam Balfo Pirmininkui 70-ties metų amžiaus. Ir tenka pasakyti, kad šio amžiaus didžioji dalis buvo pašvęsta Lietuvai ir lietuviams. Ypatingai mes tremtiniai tai gaušiai pajutome - ir teisiniu požiūriu mus ginant ir padedant emigruoti, ir parūpinant taip trūkstamą maisto produktų. To niekad nė vienas pamiršti negalim - tai vis prof. Končiaus didžiąja dalimi asmeniškai nuopelnai, kurių nepaneigia ir jo priešininkai (jei tokių iš viso yra!).

Mes, Vokietijos lietuviai šios sukakties proga ypatingai nuoširdžiai dėkojame jubiliatui už visokeriopą pagalbą ir linkime, kad prof. dr. J.B. Končius dar ilgus metus mus globotų.

VAIKŲ IR JAUNIMO STOVYKLA VOKIETIJOJE

Kaip jau esame rašę, liepos 16 d. Vasario 16 Gimnazijos rūmuose, Huettenfelde, prasidėjo PLB Vokietijos Krašto Valdybos ir Lietuvių Katalikų Sielovados Direktoriatas rengiama vaikų ir jaunimo stovykla. Stovykla tęsis iki rugpiūčio 22 dienos. Maistas ir visas išlaidas veltui, o už kelionę sumokama taip pat, kurie negali patys sumokėti arba vaiko gyvenamosios vietos Jugendamtas nesumoka.

Stovykloje jau yra atvykę virš 100 vaikų, ir numatoma, kad dar atvyks bent 20. Šiek tiek padarė stovyklos rengėjams nemalonumų ir apgriovė planus vaikų paralyžiaus liga, dėl kurios buvo uždrausta išvykti vaikams iš Duesseldorf. Šiandien šis draudimas teismo buvo, kaip neteisėtas, atšauktas ir, reikia manyti, duos galimybės keliasdešimčiai vaikų stovyklon atvykti.

Stovykloje be poilsio, jaunimas išklausys ciklą paskaitų, bus padarėta ekskursijų į Stuttgartą, gelių parodon, Ulman Katedros apžiūrėjimui, į Odenwaldą pasigrožėti gamta, pramoks gražių tautinių šokių ir dainų. Mažai kalbantis lietuviškai dalis jaunimo labai sparčiai pramoksta kalbą.

KELETAS INDOMIŲ ŽINIŲ IŠ NESENAI IŠĖJUSIO LIETUVIŲ EVANGELIKŲ LIUTERONŲ LAIKRASCIO "SVEČIAS" (Nr. 4, 1961 m. rugpiūtis.)

MARTYNUI LACYČIUI 75 METAI

Nebus per daug pasakyta, jei tvirtinsime, kad Martynas Lacytis yra veikliausias mūsų lietuvių evangelikų giesmės reikaluose. Daug kas lietuvių evangelikų giesmė buvo susirūpinęs bei užsiėmęs jos choro vedyba, bet pasišventusiai ir nepailstamai aukojosi ir tebesiaukoja Martynas Lacytis.

Kas Klaipėdoje jungėsi į lietuvišką bažnytinį gyvenimą, ten galėjo pastebėti energingąjį mokytoją, vedantį Lietuvių Bažnytinį Chora, kuris rinkos Puodžių gatvėj 11 savo repeticijoms, o giedodavo Mokytojų Seminarijos salėje lietuviškose pamaldose, kurias laikydavo kun. Gailius, pasiuntinys Gervinas, kun. Dr. V. Gaigalaitis ir kiti, arba vėliau Puodžių gatvėj Baltrių salėje. Treptyje, nors ir sunkiose sąlygose, prasiveržė giesmė ir stovyklose. Šveinfurto stovykloje M. Lacytis buvo suorganizavęs chorą.

Amerikoje, vos tik atvykęs, tvėrėsi choro darbo. Pradžioje atgaivino chorą Ziono parapijoje. 1951 metais jau pradėjo rinkti giedotojus chorą Tėviškės parapijoj, nors pradžioje ir nedidelių choristų skaičiumi, tačiau Martyno Lacyčio pasišventimas išjudino vis didesnę choristų pulką. Iškilmingomis pamaldomis, pasiuntinystės šventėmis, giesmių vakarais darniai sugiedodavo įvairias lietuviškas giesmes. Šimtai gėrėjosi šiuo Tėviškės parapijos chorą. Ne tik vadovavo jis chorui, bet stengėsi ir užrašyti liaudies giesmių, kurias kompozitoriai harmonizavo ir choras sugiedojo. Be to, vertė giesmes iš kitų kalbų bei nurašydavo, paruošdavo pats chorui. Nerangiuosius choristus aplankydamas net namuose ir pavieniai juos pamokindavo, kad darniau jungtųsi choras. O tai visa darydavo šalia savo kasdieninio sunkaus darbo. Nors prieš porą metų choro vedybą perdavė jaunam dirigentui Jurgiui Lampsaičiui, tačiau ir šiandien visa širdimi domisi chorą. Be to, kas šventadienį sėdi prie vargonų Tėviškės bažnyčioje ir palydi parapijos giedamas giesmes.

Todėl nenuostabu, kad buvę ir esamieji choristai bei visa parapija su dėkingumu rinkosi paminėti Martyno Lacyčio 75 metų gyvenimo sukaktį, sekamadienį, po pamaldų, sausio 22 d. Tėviškės parapijos salėj. Parapijos Tarybos pirmininkas E. Simaitis iškėlė jubilieato nuopelnus parapijai. Dabartinis dirigentas Jurgis Lapsaitis ir choro valdybos pirmininkas Leonas Gružas iškėlė M. Lacyčio ypatingą meilę giesmei ir chorui. Jo vaisiais galima tik džiaugtis. Visas choras sveikino liaudies giesme, jo paties užrašyta ir kompozitoriaus Vl. Jakubėno harmonizuota: Tyloj Tu švenčiamasis Dieve Siono Viešpatie. Mergaičių seksteto vedėja Bronė Variakojienė sveikino žodžiais ir gaida visu sekstetu bei L. Gružo solo "Karvelėliu". Moterų Draugijos pirmininkė M. Idzeliene sveikino žodžiais bei gėlėmis. Maž. Lietuvos Draugijos pirmininkas Jurgis Peteraitis atžymėjo jo darbų Nepriklausomos Lietuvos laikais, pabrėždamas, kad M. Lacytis įeis į mūsų tautos kultūros istoriją. Aldona Buntinaitė sveikino ir įteikė gėlių "Aidos" vardu, nes M. Lacytis mėgo ir kilniausias liaudies dainas. Parapijos kun. A. Trakis iškėlė M. Lacytį kaip pavyzdį visiems parapijiečiams jo ištikimybę, drausmingumą, paklusnumą ir pasišventimą, tarnaujant augščiausiams reikalams, Dievui ir mūsų tautai, ir sveikino 91 psalmės žodžiais: "Kas po Augščiausiojo apsaugos sėdi ir Visagalinčiojo pavėsyje laikosi, taria Viešpačiui Dievui: Mano Tu viltis ir mano pilis, manas Dieve, kuriuo pasitikiu".

Jubilieatas savo padėkos žodyje reiškė džiaugsmą ir padėką Augščiausiam, kad jis galėjo pasitarnauti giesmei ir kilniai dainai ir žadėjo ir toliau, kiek tik jėgos leis, parapijai pasitarnauti. Ta pačia proga atidengė savo jaunatviškos sielos paslaptį: "Niekados nesinešti pykčio savyje. Jį reikia greit pamiršti. Niekados nenusiminti".

Martynas Lacytis yra gimęs 1886 m. sausio 23 d. Klaipėdoje. 1907 m. baigė Klaipėdos Mokytojų Seminariją ir mokytojavo įvairiose krašto mokyklose ir Klaipėdoje. Pirmame pasauliniame kare buvo vokiečių kariuomenės karininkas, dalyvavo kovose rytų fronte, ėjo kuopos vado pareigas. Nuo 1919 metų vėl grįžo į mokytojo darbą Klaipėdoje. 1920-23 metais buvo "Aidos" choro dirigentas. Po Klaipėdos

sukilimo 1923 m. paskirtas Klaipėdos miesto komendantu. Iš šių pareigų pasitraukęs, 1923-1927 metais buvo tikybos ir muzikos mokytojas Vytauto Didžiojo Gimnazijoje Klaipėdoje. 1927-37 metais buvo Klaipėdos apskrities pradžios mokyklų petarėjas. 1937-39 m. tose pačiose pareigose Pagėgių apskrityje. 1939 metais kovo 22 dieną buvo nacių areštuotas, tardytas ir balandžio 10 d. ištremtas į Didžiąją Lietuvą. Čia Šiauliuose buvo mokyklų inspektorius ir vėliau Tauragės Mokytojų Seminarijos vicedirektorius ir nuo 1940 metų direktorius. Nuo 1943 metų iki 1944 m. rugpiūčio mėn. buvo Tauragės Gimnazijos vicedirektorius. Tremyje, 1945-48 metais, buvo jis Wuerzburgo Lietuvių Gimnazijos muzikos ir anglų kalbos mokytojas. 1949 m. atvyko į Čikagą, kur šalia savo kasdieninio darbo su pasišventimu tarnauja Tėviškės Evangelikų Liuteronų Parapijoje. Ilgą laiką jo džiaugsmas ir vargais dalinasi jo žmona Gertruda Lacytienė, gimusi Simonaitytė.

Ir Redakcija įsijungia į minėtų sveikinimų eilę ir linki Jubiliumui dar daug metų ir Dievo palaimos.

Numatoma steigti lietuvių evangelikų spaudos centrą.

Paskutiniu metu, gegužės mėnesyje, buvo įvairių lietuvių evangelikų dominacijų kunigai ir atstovai susirinkę aptarti lietuvių evangelikų spaudos centro steigimo reikalą. Dalyvavo kunigai: K. Burbulyš, P. Dilys, Dr. M. Kavolis, J. Pauperas, A. Trakis, ir iš pasauliečių: M. Nauburas, E. Gerulis, V. Karosas, A. Vėlius ir kiti. Prieita išvados, kad būtinai reikia susirūpinti lietuvių evangelikų knyga, nes mūsų tėvai tuo atžvilgiu buvo žymiai stropesni. Bendromis jėgomis galėtume išleisti mums taip reikalingų religinio turinio knygų. Jau ruošiami tokio centro nuostatai.

Trūksta katalikų kunigų Vakarų Vokietijoje

Vakarų Vokietijoje trūksta virš 10.000 katalikų kunigų. Pavyzdžiui Koelno ir Esseno vyskupijose reiktų esamą kunigų skaičių padvigubinti.

JAV krikščionys skaičiuose

Evangelikų parapijos Jungtinėse Amerikos Valstybėse 1959 metais turėjo vidurkį 219 narių, o Romos katalikų parapijos vidurkį 1750 narius. Tai skelbia 1961 metų "Yearbook of American Churches". Evangelikų parapijų iš 226 denominacijų buvo iš viso 285132 su 62543502 nariais. Romos katalikų parapijų buvo iš viso 23346 su 40871302 nariais, praneša minėtas raportas. Priminti reikia, kad evangelikai skaito nariais daugumoj nuo konfirmacijos, pas baptistus nuo sausio krikšto, o pas Romos katalikus nuo kūdikio krikšto. Evangelikai turėjo 313747 kunigus, iš kurių 222228 buvo pareigose. Romos katalikai turėjo 53796 kunigus, iš jų 16350 pareigose.

IŠ APYLINKIŲ GYVENIMO

Geesthachto apylinkė e, kaip praeitais metais, taip ir šiemet, birželio įvykių - deportacijų minėjimas įvyko bendrai su čia gyvenančiais latviais ir estais. Prieš tai buvo pabalta vietiniame vokiečių laikraštyje.

Birželio 17 d. 14 val. Spakenbergo evangelikų bažnyčioje, atvykęs iš Hamburgo evangelikų kunigas Felgendrejeris, kuris yra kilęs iš Lietuvos, atlaikė susirinkusiems pamaldas ir pasakė atatinkamą pa-

mokslą. Po to, visi dalyviai nešdami gėlių vainiką, perjuostą visų trijų tautų tautiniais kaspinais, nuėjo į Spakenbergo kapines. Čia padėjo vainiką prie esamo pabaltiečių paminklo. Čia kunigas vėl tarė žodį. Susikaupimo minute buvo pagerbti mūsų žuvusieji ir mirusieji.

MŪSŲ MIRUSIEJI

Juozas Dubauskas, ilgametis Lietuvos policijos tarnautojas, tretyje invalidas ir siuvėjas, gimė 1900.V.10 d. Čelniukų kaime, Tverės valsčiuje, Švenčionių apskrityje, mirė 1961.VI.18 d. Neustadto miesto ligoninėje. Palaidotas 1961.VI.22 Neustadt/Holstein kapinėse.

Mikas Austynas, mirė birželio 22 d. ir palaidotas Petversvehn kaime, prie Oldenburgo/Old. Jis buvo gimęs 1895.XII.6 Kalininkų kaime, Tauragės apskr., priklausė Bad Zwischenahn apylinkei.

JAV - SOVIETŲ LENGVOSIOS ATLETIKOS RUNGTYNĖSE MASKVOJE DALYVAVO NEMAZA LIETUVIŲ LENGVAATLETŲ

"Rhein-Neckar Zeitung", Heidelberge iš 1961.VII.17 apie rungtynes tarp JAV ir SSSR skiltyje - Geriausi lengvaatletai - paduoda ir ketletą lietuvių: SSSR komandoje 10.000 bėgime Virkus užėmė antrą vietą, rutulio stūmime Lipšnis 3 vietą ir Varanauskas 4 vietą, kūjo metime Bačkus 4 vietą. Pirmieji trys dalyvavo SSSR, o pastarasis - JAV komandoje. Beje, SSSR komandoje Vaupšas į tolį nušoko 7,74 m., paimdamas taip pat 4 vietą.

VASARIO 16 GIMNAZIJOS STATYBOS FONDUI UHLERBORNO KUOPA YRA AUKOJUSI:

1960.VI.8	-	DM.	100,-	
1960.VII.15	-		100,-	
1960.XII.3	-		300,-	
1961.III.21	-		100,-	
1961.VII.12	-		<u>100,-</u>	DM. 700,-

Šia proga Krašto Valdyba dar kartą nuoširdžiai dėkoja Uhlerborno kuopos Vadui kpt. J. Matulaičiui, karininkams ir vyrams už taip svarbaus statybos fondo rėmimą.

Baigus vaju, bus paskelbti visi šiam tikslui aukojusieji.

Jau yra surinkta iš savų tautiečių virš 120.000 DM. ir numatoma gauti iš Bonnos bei Baden - Wuerttembergo krašto vyriausybės ca 300.000 DM. Planai jau baigiami ruošti ir numatoma sekančių metų pavasarį pradėti statybos darbus.

SKUBUS PAIEŠKOJIMAS

Yra paieškomas Wladimir BUTKIEWITSCH, apie 40 metų amžiaus. Paieškomasis iki 1944.XII. gyveno Austrijoje, Vienoje, o vėliau su tėvais Vokietijoje, prie Drezdeno, iš profesijos - architektas.

Ką nors apie paieškomąjį žinantieji, prašome pranešti PLB Vokietijos Krašto Valdybai adresu: Litauisches Zentralkomitee, (16) Huettenfeld, b. Lampertheim, Schloss Rennhof, Vokietija.

LIETUVIŲ VASARIO 15 GIMNAZIJOS METINIS BALANSAS 1961.VII.1 DIENAI

<u>AKTYVAS</u>	DM.
K a s a	1.432,02
Einamosios sąskaitos bankuos	<u>6.677,55</u>
<u>Inventoriūs:</u>	
Gimnazijos nuosavybė	32.358,49
Pabėgėlių ministerijos nuos.	<u>2.332,83</u>
	<u>34.691,32</u>
Sandėlis	5.402,--
Debitoriai	<u>382,80</u>
Balansas	<u>48.585,70</u>
 <u>PASYVAS</u>	
Kapitalas	41.413,91
Skolos	4.838,96
Percinamosios sumos Pabėgėlių Ministerijos nuosavybės inventoriaus aktyve atitinkanti suma	<u>2.332,83</u>
	<u>48.585,70</u>
 <u>PAJAMOS:</u>	
Būrelių aukos per Balfa	90.650,48
" " tiesiog	<u>39.021,21</u>
	129.671,69
Vienkartinės aukos per Balfa	3.113,05
" " tiesiog	<u>10.623,59</u>
	13.736,64
Balfo auka	19.133,--
Vokiečių įstaigų Erziehungs Beihilfe	29.688,95
" " subsidijos per Krašto Valdybą	21.000,--
Tėvų įnašai už mokinius	10.694,80
Gražinamų išlaidų:)	
a) skalbimo	2.799,65
b) kitos	<u>11.062,69</u>
	13.862,34
Kiaulių ūkio pajamos	<u>2.392,50</u>
	240.179,92
V i s o	<u>7.527,35</u>
Nepriteklius nurašomas nuo kapitalo	<u>247.707,27</u>
I š v i s o	<u>247.707,27</u>
 <u>IŠLAIDOS:</u>	
<u>1. Algos ir socialinis draudimas:</u>	
Mokytojų	91.897,76
Tarnautojų	<u>36.350,31</u>
	128.248,13
<u>2. Administracinės:</u>	
Autobusiuko kapitalinis remontas	1.076,15
" išlaikymas	3.996,20
Kelionių	1.247,52
Pašto, telefono ir raštinės	3.139,22
Berufsgenossenschaft draud.	1.840,--
KV Informacinė tarnyba	1.200,--
Inform. blankų spausdinimas	176,80
Mokyklų Sąjungos mokestis	<u>198,--</u>
	12.873,89
<u>3. Bendrabučio:</u>	
Maitinimo	65.506,38
Skalbimo	4.468,85
Švaros palaikymo	<u>2.454,34</u>
	72.429,57

4. Irengimu ir inventoriaus:

Priežiūra - remontai	877,03	
Įsigijimas	<u>1.822,34</u>	2.699,37

5. Mokslo ir mokymo priemonių:

1.228,49

6. Namų, barakų ir sklypo:

Draudimas vaikų nuo nelaimių	682,20	
Sklypo mokesčiai, draud. nuo ugn.	992,75	
Ipotekos amortizacija	750,--	
Parko ir sklypo priežiūra	1.220,40	
Kanalizacija, dūmtraukis, atmat.	4.623,55	
Apšvietimas, elektroinstaliac.	4.799,43	
Šildymas	6.722,10	
Smulkus namų remontas	2.132,04	
Smulkios ūkio išlaidos	<u>1.474,88</u>	23.397,35

7. Nenumatytų išlaidų

715,95

8. Gražinamų vaikams pinigų gautų iš vok. įst.6.114,52

Viso 247.707,27

Pastaba: Ipotekos amortizacija buvo apmokėta už II pusm. 1960 m. DM. 150,-; už visus 1961 m. DM. 300,- ir antru kartu už 1961 m. DM. 300,-, viso DM. 750,-. Iš Badische Landeskreditanstalt permokėtus DM. 300,- gimnazija gavo ir užpajamavo str. 1116.

SKOLOS:

PLB Vokietijos Krašto Valdybai	1.193,25
B. Schoeler, Hemsbach už maisto produktus	3.211,51
H. Delp, Huettenfeld už duoną	328,60
Rhein, " " elektros darbus, likutis	4,50
J. Bačiūnas, JAV likutis iš nuotraukų	<u>101,10</u>
	4.838,96

MUMS SKOLINGI:

R. Rožaitis už Stankaičio automobilio sudaužymą	324,-
Kubon & Sagner, Muenchen, knygynas	<u>51,40</u>
	475,40
Atsiskaitymo sąskaitoj	<u>7,40</u>
	Viso 482,80

Pastabos:

Moksleivis Rožaitis sudaužė per neapsižiūrėjimą automašiną ir už sutaisymą moka ratomis kason.

Kubon & Sagner firma pareikalavo apmokėti tą pačią sąskaitą du kartus. Išsiaiškinus, užrašė skolon.

BALFO PIRMININKO PROF. KAN. J.B. KONČIAUS PAGERBIMAS MUENCHENE

Liepos 30 d. Muenchene, "Haus der Begegnung" patalpose įvyko iškilmingas Balfo Pirmininko Prof. Končiaus pagerbimas. Be kitų vadovaujančių asmenų pagerbime dalyvavo PLB Vokietijos Kr. V-bos įgaliotinis p. E. Simonaitis ir Vasario 15 Gimnazijos Direktorius Prof. L. Gronis. Abu pasveikino prelegentą jo 70 metų anžiaus sukakties proga ir padėjo už jo prielankumą gimnazijai ir gausų jos rėmimą. p. Simonaitis sveikino ir Mažosios Lietuvos Tarybos vardu.